

JATKOTOIMET

Jutun puutteita on mahdollista korjata myös sen julkaisemisen jälkeen tarjoamalla jutussa käsitellylle henkilölle mahdollisuus kommentoida tai selventää itseään koskeneita tietoja vastineella tai omalla kannanotolla. Journalistisen uskottavuuden kannalta tärkeää on myös se, että jutun olennaiset asiavirheet korjataan viivyttämättä ja selkeästi.

VIRHE

Oikaisuvelvoite ja virheen korjaaminen

Korjaamisen käytännöt

JÄLKIKÄTEINEN KUULEMINEN

Vastineoikeus

Oma kannanotto

JULKISUUDEN KORJAAMINEN

Asian jatkoseuranta

Jutun täydentäminen

Virhe

Oikaisuvelvoite ja virheen korjaaminen

Toimitustyön yleisimpiin jatkotoimiin kuuluu jutun virheiden selvittäminen ja mahdollinen korjaaminen. Menettelylle on sekä oikeudelliset että eettiset velvoitteensa.

Sananvapauslaki mahdollistaa yksityisellä henkilöllä, yhteisöllä, säätiöllä ja viranomaisella oikeuden saada itseensä tai toimintaansa kohdistunut virheellinen tieto oikaistuksi sen julkaisseessa välineessä. Virhe on oikaistava viipymättä ja havaittavasti. Tätä ei kuitenkaan edellytetä, jos vähäisyytensä vuoksi virheen oikaiseminen voidaan arvioida ilmeisen tarpeettomaksi. Myös Journalismin eettiset ohjeet edellyttää olennaisen asiavirheen viipymätöntä korjaamista niin, että korjaaminen tavoittaa mahdollisimman kattavasti virheellisen tiedon saaneen yleisön. Velvoite ei edellytä asianosaisuutta, vaan korjaamista voi vaatia kuka tahansa mistä tahansa asiasta.

Oikeudellisesta näkökulmasta kyse on virheellistä tietoa koskevan asianosaisen oikeusturvasta, kun vastaavasti eettisellä veloitteella korostetaan enemmänkin journalismin yleistä luotettavuutta paikkansapitävien tietojen kertojana. Oikaisua koskevat vaatimukset ovat käytännössä hyvin harvinaisia tuomioistuimissa, kun sitä vastoin virheen korjaamisesta ja korjaamatta jättämisestä on kanneltu varsin usein Julkisen sanan neuvostolle.

JSN:n tekemän linjauksen mukaan toimitukset ovat vastuussa palautekanaviensa saavutettavuudesta ja toimivuudesta. Erityisen huolellisesti olisi käsiteltävä yleisöltä tulleita korjauspyyntöjä.

8619/UL/23. Lehti rikkoi hyvää journalistista tapaa, kun se oli jättänyt selventämättä yleisölle virheittensä korjaamista koskevat käytännöt ja periaatteet. Kantelijan lähettämää korjauspyyntöä ei käsitelty, kun se oli lähetetty lehden sähköpostiosoitteeseen jutun kirjoittaneen STT:n toimittajan nimellä. Kantelijan viesti ei tullut perille myöskään toimituksen yleiseen sähköpostiin, kun se ei läpäissyt sähköpostin roskapostisuodatinta. Päätoimittajan mielestä kantelijalta olisi voinut kohtuudella edellyttää jutun kirjoittaneen toimittajan oikean sähköpostiosoitteen selvittämistä.

Toimitusten on suotavaa kertoa yleisölle myös virheiden korjaamisen periaatteet ja käytännöt.

7121/YLE/19. Saamansa ilmoituksen perusteella toimituksen olisi pitänyt tarkistaa kertomansa tieto ja korjata sitä koskenut virhe ilman yksiselitteistä korjauspyyntöä. Toimitukselle lähettämällään palautelomakkeella kantelija oli perustellusti kyseenalaistanut uutisessa kerrotun tiedon. Korjauspyynnön tulkitsemista oli vaikeuttanut lomakkeesta puuttunut vaihtoehto asiavirheestä ilmoittamiseksi. Toimitus sai asiasta huomautuksen.

4244/SL/10. Toimitus saattoi perustellusti tulkita juttua koskeneen palautteen harkinnanvaraisesti julkaistavaksi mielipidekirjoitukseksi, kun siinä ei yksilöity uutisen mahdollisia virheitä. Palautteen lähettäjä ei myöskään ollut jutussa asianosainen. Hän olisi kaivannut lisäselvennystä joihinkin uutisen kertomiin yksityiskohtiin.

Olennainen asiavirhe. Yleensä olennaisella asiavirheellä on katsottu olevan merkitystä yleisön tiedonsaannin kannalta. Virheen seurauksena jutun käsittelemästä asiasta on syntynyt virheellinen kuva. Virheen ei välttämättä tarvitse olla suurelle yleisölle erityisen merkityksellinen, jos virhe on olennainen jutun sisällön kannalta. Virhe voi olla juttuaiheen kannalta vähäisemmässä yksityiskohdassa, jos sillä on merkitystä tiedonsaannin näkökulmasta. ¹

Korjattavia olennaisia asiavirheitä eivät välttämättä ole esimerkiksi kirjoitusvirheet tai epätäsmälliset ilmaisut, jos juttu kokonaisuutena on riittävän täsmällinen. Virheen olennaisuudesta onkin JSN:n ja toimitusten välillä vaihtelevia tulkintoja. JSN harkitsee olennaisen asiavirheen luonnetta aina tapauskohtaisesti. Olennaisena asiavirheenä ei ole pidetty esimerkiksi tulkinnanvaraiseksi osoittautuvaa väitettä.

7072/SL/19. Jutun kommenttiin sisältyi JSN:n mukaan olennainen asiavirhe, jonka korjaamatta jättäminen johti neuvoston huomautukseen. Jutussa väitettiin puolueen

puheenjohtajan tulleen valituksi jatkokaudelle yksimielisesti, vaikka asiasta oli tosiasiallisesti äänestetty.

3247/YLE/03. Lahden yhteiskoulun lukion nimeäminen Lahden lyseon lukioksi oli olennainen asiavirhe, joka olisi pitänyt korjata rehtorin vaatimuksesta.

8290/UL/22. JSN ei pitänyt olennaisena asiavirheenä juttuun sisällyntää tulkinnanvaraista väitettä. Lehden uutisoima käräjäoikeuden tuomio oli liittynyt kiistaan siitä, oliko erotettu jäsen levittänyt yhdistyksestään perättömiä tietoja sidosryhmille. Yhdistyksen näkemyksestä kertominen ei ollut olennainen asiavirhe, mutta väite perättömien tietojen levittämisestä oli jäänyt oikeudessa toteen näyttämättä. Kun jutussa oli viitattu paikoin oikeuden johtopäätöksiin ja paikoin yhdistyksen käräjäoikeudelle esittämään kantaan, yleisö saattoi tulkita käräjäoikeuden vahvistaneen yhdistyksen näkemyksen. JSN moitti tulkinnanvaraisuutta, mutta olennaisen asiavirheen kynnyks ei ylittynyt.

Virheen korjaamista luonnollisestikin hankaloittaa paikkansapitävän tiedon puuttuminen. Korjaamista eivät edellytä myöskään pelkästään kantelijan omat, käsiteltyä asiaa koskevat tulkinnat, vaan hänen on yksilöitävä mahdollisimman tarkasti virhe ja sitä korjaava tieto. Toimituksella on oikeus arvioida, onko sille ilmoitetun virheen korjaaminen ylipäättään mahdollista. Virheetöntä tietoa ei tarvitse korjata edes väärinkäsitysten välttämiseksi.

4554/SL/11. Korjausvelvoitetta ei syntynyt, kun kantelija ei ollut pystynyt perustelemaan jutun todenmukaisuutta kiistäviä väitteitään. Lehti oli kertonut kantelijasta ja hänen yrityksistään viranomaislähteisiin pohjautuvia tietoja, joiden paikkansapitävyyteen toimitus pystyi perustellusti luottamaan.

5240/SL/13. Toimitus ei voinut korjata julkaisemaansa virhetietoa täsmällisellä lukuarvolla, jota ei tiedetty. Neuvoston mielestä kantelijan olisi pitänyt selvittää, miten oli itse päättänyt esittämiinsä arvioihin.

5923/YLE/15. Toimitus toteutti lupaamansa korjauksen kantelijan esittämänä mielipiteenä, vaikka jutussa ei ollut olennaista asiavirhettä eikä sitä olisi näin ollen tarvinnut korjata. JSN:n mielestä toimitus oli hätiköinyt luvatta korjata pakinoitsijan sivulauseenomaisen heiton olennaisena asiavirheenä. Neuvoston mielestä yleisö olisi pystynyt suhtautumaan oikein pakinamaiseen tekstiin ottamatta liian vakavasti kirjoittajan kertomia asioita.

Tosiasioina esitettyjen väitteiden on pidettävä paikkansa myös mielipiteellisissä teksteissä. Toimitus ei vapaudu korjaamista koskevasta velvoitteestaan, jos kirjoittaja on perustellut esittämiään väitteitä virheellisillä asiatiedoilla.

5209/SL/13. Olennaista asiavirhettä ei voinut hyväksyä edes mielipiteellisen pääkirjoituksen otsikossa, kun väitteelle ei ollut löytynyt perusteita kirjoituksesta tai tilastoista. Virheen korjaamatta jättänyt lehti sai asiassa huomautuksen. Otsikon mukaan rattijuoppo on ollut entistä useammin nuori. Päätoimittajan mielestä pääkirjoituksen otsikko sai olla räväkkä, kun nuorten rattijuopumukset olivat joka tapauksessa yleistyneet kesän koittaessa.

Juttuun sisältyvä olennainen asiavirhe saattaa olla myös väärään henkilöön kohdistunut siteeraaminen.

8254/UL/22. Henkilön puheiden väittäminen toisen henkilön sanomaksi oli olennainen asiavirhe, joka oli pitänyt korjata pyynnön perusteella. Lehti oli käsitelty verkossa ja antenniverkossa toimivaan Posi Tv:hen liittynyttä väitettä, jonka mukaan kanava esittää venäjämielistä propagandaa. Jutussa oli siteerattu kanavan lähetystä ja kerrottu sen päätoimittajan todenneen Itä-Ukrainan venäläisväestön pääsevän viimein ”nationalistien kaappaamasta Ukrainasta takaisin äitimaahan Venäjään”. Päätoimittajan mukaan vastaavan väittämän oli kuitenkin esittänyt lähetyksessä haastateltu henkilö. Lehti suostunut kanavan korjauspyyntöön epäilyään, että ohjelmaa oli muokattu jälkeenkäin. Tarkastelemansa tallenneaineiston pohjalta JSN ei kuitenkaan löytänyt tästä viitteitä.

Korjaamisen käytännöt

Asianmukainen korjaus. Juttuun sisältyvä olennainen virhe on korjattava asianmukaisesti ilman ylimääräisiä selityksiä tai tarkennuksia, jotka voivat pahimmillaan vääristää virheen luonnetta ja korjattua asiantietoa. Toimitusten on käsiteltävä kantelijan korjaamista koskeva huomautus hänen esittämänä vaatimuksena, eikä korjaamista voida korvata esimerkiksi hänen asiasta esittämänä mielipiteenä.

1044/YLE/84. Radio rikkoi hyvää journalistista tapaa, kun se oli korjannut tekemänsä virheen ”ivalliseen tapaan ja monotonisella äänenpainolla”.

3657/SL/06. Hyvää journalistista tapaa rikottiin, kun toimittaja korjasi uutisessa tekemänsä virheen omassa kolumnissaan ja kuvaili samalla virheestä ilmoittaneen kantelijan tuohtumusta. JSN:n mielestä kantelijalle aiheutunutta vahinkoa ei voinut korvata edes asiallinen korjaus seuraavassa numerossa.

5883/SL/15. Kantelijan korjauspyynnön julkaiseminen hänen mielipidekirjoituksenaan osoitti toimituksen puutteellista harkintaa. Muutoksesta olisi pitänyt sopia etukäteen kirjoittajan kanssa. Hyvää journalistista tapaa ei kuitenkaan rikottu, kun kyse ei ollut korjattavasta asiavirheestä. Korjaamisen perusteella lukijat olivat saaneet mahdollisuuden arvioida jutussa kerrottua asiaa myös toisesta näkökulmasta.

Olennaisen asiavirheen korjaamisesta ei voi kieltäytyä sillä perusteella, että juttu olisi vanhentunut ja että korjausta ei voitaisi enää liittää virheen alkuperäiseen asiayhteyteen. Olennainen virhe on korjattava riippumatta myös siitä, sisältyykö korjauspyyntöön muita vaatimuksia.

5471/SL/14. Lehti ei halunnut korjata tekemänsä virhettä, kun jutun julkaisemisesta oli kulunut paljon aikaa, eivätkä lukijat olisivat pystyneet yhdistämään korjausta oikeaan asiayhteyteensä. Huomautuksen saaneessa henkilöjutussa islaminuskoinen haastateltava oli kertonut oman tarinansa ohessa virheellisiä tietoja muslimien avioitumissäännöistä.

2497/SL/97. Lehti ei voinut jättää korjaamatta julkaisemaansa asiavirhettä, vaikka asianosainen oli vaatinut erillistä korvausta syntyneestä virheestä. Kun korvauksesta ei päästy sovintoon, asia jäi avoimeksi ja virhe korjaamatta.

Virheen alkuperä. Korjauksen yhteydessä on kerrottava virhetietoa korjaava paikkansapitävä tieto, mutta virheen alkuperän selvittäminen ei ole välttämätöntä. Virheen syy kuitenkin usein kerrotaan, jos virheellinen tieto on

esimerkiksi julkaistu yleisönosastokirjoituksessa tai se on sisältynyt toimitukselle lähetettyyn ulkopuoliseen aineistoon. Toimitus ei voi kuitenkaan perustella laiminlyöntiään virheen alkuperällä eikä korjaamista korvata kertomalla virheen syy.

3240/SL/03. Lehden olisi pitänyt korjata julkaisemansa tietotoimistoutisen virhe. Kun toimitus oli saanut tietää julkaisemastaan virheestä sen korjanneelta STT:ltä, se ei voinut vedota siihen, että korjausvaatimus oli lähetetty lomailevan päätoimittajan henkilökohtaiseen sähköpostiin. Päätoimittaja arveli lukijoiden jo unohtaneen koko asian eikä pitänyt viivästynyttä korjausta enää tarkoituksenmukaisena.

5380/SL/13. Toimitus ei rikkonut hyvää journalistista tapaa, kun tarvittava korjaus oli jäänyt siltä huomaamatta tietotoimiston uutispalvelussa ilmenneen jakeluvirheen vuoksi. Tieto tietotoimiston virheestä ei ollut tavoittanut kaikkia jutun julkaisseita toimituksia.

6295/SL/16. JSN huomautti lehteä, joka oli kieltäytynyt tekemänsä virheensä korjaamisesta sen perusteella, että virhe oli ollut haastateltavan, joka lisäksi oli tarkastanut jutusta oman osuutensa. JSN piti jutun mainintaa ”läpimurtotapauksesta” olennaisena asiavirheenä, koska se antoi virheellisen kuvan jutun käsittelemästä tutkimuksesta.

Korjauksen huomioarvo. Korjauksen huomioarvo on suhteutettava virheen vakavuuteen. Todetun virheen ja sen korjaamisen olisi tavoitettava jutun aiempi yleisö mahdollisimman kattavasti. Toimitustyössä on kuitenkin vaikeaa varmistaa, että virheen korjaaminen tavoittaisi alunperin virheellisen tiedon saaneen yleisön. Lisäksi voi olla tulkinnanvaraista, kuinka yksityiskohtaisesti virheestä on kerrottava korjaamisen yhteydessä.

7323/SL/20. Lehden olisi pitänyt kertoa alkuperäisen juttuversiona virheet sen sijaan, että se vain täydensi juttuaan yksilöimättä virheitä. Kuntapoliitikon rikosepäilystä kertonut juttu synnytti harhaanjohtavan käsityksen syytteen nostamatta jättämisestä. Tosiasiat ja mielipiteet sekoittuivat, kun lehti käytti lähteenään vain epäiltyä itseään tarkistamatta hänen kertomiaan tietoja.

Olenainen asiavirhe on korjattava sekä toimituksen verkkosivuilla että virheen alun perin julkaisseessa lehdessä, televisiossa tai radiossa. Virhe on korjattava myös sen sisältäneissä sosiaalisen median kanavissa.

5835/SL/15. Karttakuvan olennaisen asiavirheen korjaaminen pelkällä lyhyellä oikaisutekstillä johti neuvoston langettavaan päätökseen. Korjaus jäi tulkinnanvaraiseksi eikä korjauksen huomioarvo vastannut virheen vakavuutta.

6650/YLE/17. Virheellisen jutun ja asiaa täsmentäneen jatkojutun linkitys toisiinsa ei riittänyt korjaamaan alkuperäisen jutun virheitä. Niitä kaikkia ei myöskään yksilöity jatkojutussa.

Avoimesti ilmaistun korjaamisen sijasta toimitukset ovat paikkailleet virheitään epämääräisillä ”täsmennyksillä”, ”jutun muuttamisella” tai ”uuden tilanteen tarkastelulla”. Nämä eivät ole Journalistin ohjeissa hyväksytyjä vaihtoehtoja korjaamisesta kertomiselle.

5245/SL/13. Lehti rikkoi hyvää journalistista tapaa, kun se ei ollut tunnustanut alkuperäisen juttunsa virhettä eikä kertonut mitä tietoja jutussa oli korjattu. Korjaamisesta kerrottiin epämääräisesti ilmaisuilla ”edit” ja ”tarkennettu juttu”.

5771/YLE/15. Toimitus rikkoi hyvää journalistista tapaa, kun se korjasi ohjelman juontoon sisältyneen olennaisen asiavirheen ”täsmennyksenä” vasta kolmen viikon päästä lähetyksestä ja silloinkin vain verkossa. Korjaukseenkin sisältyi virhe.

Korjaamisen nopeus. Olennaisen asiavirheen korjaaminen edellyttää toimitukselta ripeää reagointia. JSN on arvioinut korjausnopeuden riittävyttä virheen luonteella ja merkityksellä. Virhe on korjattava sitä nopeammin mitä selkeämpi ja kiistattomampi se on. Korjaamisen viive voi kuitenkin kasvaa, jos kerrotun asian paikkansapitävyden selvittäminen on hankalaa. Korjaamista voivat viivästyttää esimerkiksi jutun monimutkaiset asiakokonaisuudet tai toimituksen tekniset ongelmat.

5246/SL/13. Virheen julkaisemisesta korjaamiseen ehti kulua puolitoista tuntia, jota JSN piti suhteellisen lyhyenä aikana. Virheen syntyhistoria jäi hämäräksi, mutta sillä ei ollut merkitystä vapauttavassa ratkaisussa.

5551/SL/14. Perehtyminen monimutkaiseen asiakokonaisuuteen ja yksittäisten faktojen tarkistaminen viivästyttivät virheiden korjaamista. Jutussa haastateltu asiantuntija oli jo alunperin luonnehtinut sekavaksi jutussa käsiteltyä asiaa. Neuvosto piti hyväksyttävänä toimituksen halukkuutta tarkistaa ja varmistaa korjatut tiedot mahdollisimman hyvin myös muista lähteistä.

3455/YLE/05. Tv-yhtiön menettely oli riittävän ripeää, kun se korjasi pääuutislähetysensä virheen heti seuraavan illan lähetyksessä.

2939/AL/00. Neljän kuukauden viive virheen korjaamiseksi oli JSN:n mielestä ymmärrettävä, kun kantelija tai kukaan muukaan ei vaatinut korjaamista tätä aiemmin, eikä toimitus tiennyt tekemästään virheestä. Viive olisi kuitenkin ollut kohtuuttoman pitkä, jos virheen korjaamista olisi vaadittu heti jutun ilmestyttyä.

Toimitus ei voi jäädä odottelemaan, että joku todistaisi sen julkaiseman tiedon virheelliseksi, jos jutun uskottavuutta ja lähteitä on perustellusti kyseenalaistettu.

6650/YLE/17. JSN huomautti toimitusta liian kauan kestäneestä virheen pohdiskelusta ja myöhästyneestä korjaamisesta. Virheet korjattiin verkossa vasta kaksi viikkoa kantelijan tekemän korjauspyynnön jälkeen, vaikka jutun tiedot oli perustellusti kyseenalaistettu jo heti kun juttu oli julkaistu. Pääuutislähetysessä virheet korjattiin vasta kuukauden kuluttua. Tv-uutisissa julkaistiin puna-armeijan kouluttamista taisteluhirivistä virheellisiä väitteitä ja manipuloituja kuvia. Jutun virheelliseksi lähteeksi oli paljastunut venäläislehden aprillipila.

Jälkikäteinen kuuleminen

Jutussa kritisoidulla henkilön tai muulla kohteella on oikeus kommentoida itseensä kohdistunutta julkisuutta, jos samanaikainen kuuleminen ei ole ollut mahdollista. Mahdollisuudesta jälkikäteen kuulemiseksi on säädetty

sananvapauslaissa vastineoikeutena ja Journalistin ohjeissa omana kannanottona. Vastineoikeutta koskevien vaatimusten käsittely tuomioistuimissa on poikkeuksellista, mutta sitä vastoin Julkisen sanan neuvosto on varsin usein arvioinut kantelijan oikeutta omaan kannanottoon.

Vastineoikeus

Vastineoikeutensa perusteella arvostelun tai loukkauksen kohteeksi joutuneella luonnollisella henkilöllä on oikeus vastata itsestään julkaistuun tietoon. Vastineoikeus ei koske viranomaisten tai yhteisöjen tapaisi oikeushenkilöitä, ellei jutun kohdetta voida selkeästi henkilöidä kritisoidun organisaation vastuuhenkilöön. Jotta vastine tavoittaisi kohdeyleisönsä, julkaisupaikalla on oltava selkeä yhteys vastinetta koskevaan alkuperäiseen juttuun. Tästä syystä akia vastineoikeus ei koske esimerkiksi radion tai television kertaluonteisia pisteohjelmia tai yksittäisiä painotuotteita. Vastineen julkaisemiselta edellytetään myös asianmukaista laajuutta suhteessa juttuun, johon se on tarkoitettu.

Vastineoikeus on henkilökohtainen mutta voi koskea myös rajattua ryhmää, jos sen yksittäiset jäsenet tunnistetaan jutusta. Vastine on kuitenkin allekirjoitettava, jolloin myös jutussa nimeltä mainitsemattomat henkilöt tulevat tunnistettaviksi julkaistussa vastineessa. Vastineen käytön aiheuttaman kielteisen julkisuuden laajeneminen yksilötasolle voi aiheuttaa heille ylimääräisiä ongelmia.

Vastineoikeuden käyttö ei edellytä, että jutussa esitetyt väitteet olisivat paikkansapitämättömiä, vaan tarkoituksena on oikaista jutun synnyttämiä virheellisiä käsityksiä ja tuoda esiin asiasta kertomatta jätettyjä olennaisia näkökohtia ja tietoja. Esimerkiksi kasvaneista rikosmääristä kritisoitu poliisipäällikkö olisi oikeutettu vastineeseen, jos jutussa olisi jätetty mainitsematta, että heikentynyt rikostilanne oli johtunut poliisin supistetuista resursseista.

Vastineoikeutta ei ole tarkoitettu jutussa käsitellyn kohteen julkisuuskuvan kiillottamiseen, eikä oikeuden käyttäminen tarkoita esimerkiksi maksutonta palstatilaa tai ilmaista ohjelma-aikaa. Kansalaisten sananvapautta kuitenkin edistäisi se, jos heidän tarjoamiaan kommentteja julkaistaisiin väljillä kriteereillä.

Vastineoikeuden käyttö ei sellaisenaan kumoa julkaistun jutun mahdollista kunnianloukkaavuutta. Julkaistu vastine saattaaakin olla ”myrskyvaroitusta” tulevasta rikostutkinnasta, jos jutussa käsitellyt henkilöt eivät ole mieltäneet vastineen julkaisemisesta riittäväksi hyvitykseksi itselleen aiheutuneesta vahingosta.

Oma kannanotto

Vastineoikeuden velvoitteet sisältyvät Journalistin ohjeisiin kohteen omana kannanottona. Sen julkaiseminen on riittävä, ellei jutun aiheuttama julkisuus ole ollut erittäin kielteistä, jolloin tiedon julkaiseminen olisi edellyttänyt kohteen

samanaikaista kuulemista. Jälkikäteinen kuuleminen mahdollistaa sen, että toimitukset voivat käsitellä asioita hyvinkin kriittisesti tarvitsematta kuulla ennakolta kaikkia asiaan liittyviä osapuolia.

Vastineoikeuden tavoin myöskään oman kannanoton julkaisemiseen ei riitä pelkkä arvostelun kohteen mielipide-ero jutun käsittelemässä asiassa. Oman kannanoton pitäisi lisävalaista jutussa käsiteltyä asiaa tai korjata jutun puutteita.

Omaa kannanottoa koskevissa ratkaisussaan JSN on arvioinut kantelijan aiemman kuulemisen merkitystä, tarjotun kannanoton esitystapaa sekä toimituksen oikeutta muokata ja kommentoida saamaansa kannanottoa. Kannanoton keskeinen sisältö olisi julkaistava asiallisessa muodossa, vaikka toimitus ja lähettäjä eivät olisikaan päässeet asiasta yhteisymmärrykseen. Oma kannanotto pitäisi julkaista mahdollisimman nopeasti ja ilman sen yhteyteen liitettyjä asiattomia lisäyksiä. Toimituksen olisi tarvittaessa muokattava ongelmallinen kannanotto julkaisukuntoon yhdessä kantelijan kanssa.

Oman kannanoton julkaiseminen. Toimituksilla on erityinen vastuu varmistua omaa kannanottoa tarjoavan tavoitteista. Arvostelun kohteelle olisi JSN:n mukaan tarjottava mahdollisuus omaan kannanottoon, vaikka hän ei olisi sitä pyytänytäkään erikseen. Kantelijalle saattaa olla hyvinkin tärkeää saada vastata suoraan itseensä kohdistuneisiin väitteisiin. Muodollisten kriteerien sijasta asiaa onkin arvioitava journalismieettisillä perusteilla, vaikka oman kannanoton ja mielipidekirjoituksen välinen raja jäisikin epämääräiseksi. Toimitus ei voi perustella kannanoton julkaisematta jättämistä jutussa käyttämillään lähteillä tai oikeudella valita oma näkökulma uutisoitavassa asiassa.

2253/SL/95. Kantelijan olisi pitänyt saada mahdollisuus vastata hänelle osoitettuihin kirjoituksiin, vaikka kyse olisikin ollut oman kannanoton sijasta mielipiteen ilmaisemisesta. Lehdessä julkaistiin kaksi suoraan kantelijalle osoitettua mielipidekirjoitusta, mutta hänen niihin lähettämät vastaukset jätettiin julkaisematta.

6042/SL/15. Lehti rikkoi hyvää journalistista tapaa, kun se ei myöntänyt kantelijalle oikeutta omaan kannanottoon, vaikka juttu olikin perustunut viranomaisten tietoihin ja vaikka lehdellä oli ollut oikeus valita näkökulma uutisoimiinsa asioihin. Lehti uutisoi keskeneräisestä eläinsuojelurikoksen tutkinnasta ja väitti, että tapahtunutta koskevaa videomateriaalia hallussaan pitävä eläinsuojeluyhdistys olisi hidastellut kuvamateriaalin luovuttamisessa viranomaiselle ja vaikeuttanut tahallaan rikosten tutkintaa. JSN:n mukaan lehti asetti kannalleen yhdistyksen erittäin kielteisen julkisuuden kohteeksi. Tälle olisi pitänyt varata tilaisuus esittää oma näkemys uutisen yhteydessä, kun samanaikainen kuuleminen oli laiminlyöty. Päätoimittajan mukaan kantelija ei joutunut jutussa kielteisen julkisuuden kohteeksi vaan kyse oli tavanomaisesta uutisoinnista, eikä oikeutta omaan kannanottoon ollut syntynyt.

5963/AL/15. Toimituksen lupaaman kannanoton julkaisematta jättäminen oli ollut kohtuutonta kantelijalle, ja toimitus rikkoi menettelyllään hyvää journalistista tapaa. JSN ei ottanut kantaa kannanoton syntymiseen, koska lehti oli sen jo alun perin myöntänyt. Eriävän mielipiteen mukaan myös kannanoton julkaisemista koskeva journalistinen päätösvalta säilyy aina toimituksella, joka voi tarvittaessa myös perua julkaisemista koskevan lupauksensa. JSN:n olisi pitänyt arvioida itsenäisesti

kantelijan oikeutta omaan kannanottoon, eikä toimituksen antamilla lupauksilla ole merkitystä arvioitaessa eettisten velvoitteita noudattamista.

Omalla kannanotolla voidaan korjata jutun virheitä, mutta yksistään ne eivät riitä perusteeksi kannanoton julkaisemiselle. Journalistin ohjeissa on omat velvoitteensa virhetietojen korjaamiseksi.

3938/SL/08. Lehden olisi pitänyt myöntää oikeus omaan kannanottoon, kun juttuvirheen korjaaminen oli entisestään pahentanut kanteliijaan kohdistunutta kielteistä julkisuutta. Menettelyllään lehti rikkoi hyvää journalistista tapaa.

Aiempi kuuleminen. Oma kannanottoa tarjoavan aiempi kuuleminen esimerkiksi asiassa haastateltuna ei välttämättä tee perusteettomaksi kannanoton myöhempää julkaisemista. Oikeus kannanottoon ei katoa, jos julkaistu juttu on merkittävästi poikennut toteutetusta haastattelusta ja jos kannanotolla voidaan kertoa asiasta olennaista uutta tietoa. Oikeus oman kannanottoon ei myöskään karsiudu uudella jutulla, jossa siinä on pelkästään korjattu jutun aiempia puutteita ja virheitä.

4961/SL/12. Erittäin kielteiseen julkisuuteen joutuneelle kantelijalle syntyi oikeus omaan kannanottoon jutusta, jonka hän oli saanut omalta kohdaltaan tarkastaa. Tarkastamisen yhteydessä kantelija ei ollut voinut puuttua toisen jutussa haastatellun henkilön kiistanalaisiin väitteisiin, jotka kyseenalaistivat hänen toimintaansa. Tarjotusta kannanotosta kieltäytynyt lehti rikkoi hyvää journalistista tapaa.

1618/IL/90. Lehdellä oli ollut perusteet jättää julkaisematta kantelijan oma kannanotto, kun hän oli jo aiemmin saanut esittää perinpohjaisen näkemyksensä jutussa käsitteystä asiasta.

Asianosaisuus. Oma kannanotto edellyttää asianosaisuutta kielteisessä julkisuudessa. Oikeus kannanottoon ei katoa, vaikka asiasta olisi jo aiemmin keskusteltu jutun julkaisessa välineessä ja vaikka arvostelun aiheuttama virheellinen julkisuus olisi jo korjaantunut. Jutun alkuperäinen näkökulma saattaa muuttua, jos jutussa käytävään keskusteluun osallistuu toinen asianosainen tai kokonaan ulkopuolinen henkilö.

2954/SL/00. Toista henkilöä koskenut juttu ei synnyttänyt kantelijalle oikeutta omaan kannanottoon edes kyseisen asianosaisen valtuuttamana.

3340/SL/04. Asianosaisen oikeutta omaan kannanottoon ei poistanut toisen henkilön samasta asiasta julkaisema kannanotto. Lehti rikkoi hyvää journalistista tapaa, kun se jätti julkaisematta kantelijan kannanoton. Yleisönosastokirjoitus oli tuonut siinä mainitulle kantelijalle oikeuden omaan kannanottoon, koska kirjoituksen näkökulma oli ollut eri kuin hänen esimiehensä lehdelle aiemmin toimittamassa kannanotossa.

Oman kannanoton huomioarvo. Journalistin ohjeet velvoittaa oman kannanoton mahdollisimman pikaista julkaisemista. Kannanoton onkin oltava ajankohtainen, jotta yleisöllä olisi jonkinasteinen muistikuva sitä koskeneesta asiasta. JSN:n mukaan tarkkaa aikaikkunaa ei ole, mutta kantelijan olisi kerrottava kannanoton julkaisutarpeesta toimitukselle mahdollisimman pian. Julkaiseminen voi myöhentyä, jos kannanotto ei ole ymmärrettävä tai sen avulla selvennettävä asia on tulkinnanvarainen.

Julkaistavan kannanoton on vastattava huomioarvoltaan sitä koskevaa juttua, jotta myös alkuperäiseen juttuun tutustuneet voivat huomata kannanoton. Jos kannanotto on asiasisällöltään ymmärrettävä, kannanottoa koskeva maininta ei ole välttämätön julkaisemisen yhteydessä.

4835/SL/12. Kannanotto voitiin jättää julkaisematta, kun sitä koskeneesta jutusta oli ehtinyt kulua kaksi kuukautta. Lehti ei ollut onnistunut tavoittamaan kantelijaa, joka oli hakenut viranomaiselta yhteystietojensa salaamista.

4159/AL/09. Toimitus saattoi tulkita kantelijalta saamansa viestin niin, että hän oli luopunut oman kannanoton tarjoamisesta.

1754/SL/91. Lehti ei rikkonut hyvää journalistista tapaa, kun se poisti julkaisemastaan kannanotosta sitä korostavan maininnan ja liitti juttuunsa kantelijan kannanotossaan esittämän kommentin. Kommentti oli ollut JSN:n mielestä asiallinen ja lukijoille informatiivinen, koska se selvensi jutussa käsitellyn kiistan taustatekijöitä.

Oman kannanoton muokkaaminen. Jutussa arvosteltu kantelija voi selventää omalla kannanotolla vapaasti ja omin sanoin saamaansa julkisuutta ja kommentoida jutussa kerrottuja tietoja. Kannanotto on julkaistava sellaisenaan, mutta toimituksellinen editointi on mahdollista, jos kannanoton tarkoitus ja asiasisältö eivät sen seurauksena muutu. Muokkaamisen tarpeella ei voida kuitenkaan perustella kannanoton julkaisematta jättämistä. Toimitus ei voi myöskään korvata kannanoton julkaisemista juttua koskevilla täsmennyksillään, koska näiden sisällöt eivät välttämättä vastaa toisiaan.

Kannanotto pitäisi julkaista ainakin jossakin muodossa varsinkin, jos vaihtoehtona on, että siinä esiin nostetut seikat eivät tulisi lainkaan julki. Lainvastaista tai muutenkaan julkaisukelvotonta kannanottoa ei luonnollisestikaan tarvitse julkaista. Toimitus ei ole velvollinen julkaisemaan myöskään itseään loukkaavaa kannanottoa.

5535/SL/14. Lehti saattoi torjua liian pitkän oman kannanoton rikkomatta hyvää journalistista tapaa. Haastateltu kantelija olisi halunnut selventää kannanotollaan jutussa kertomiaan näkemyksiä, mutta ei ollut suostunut tiivistämään kirjoitustaan toimituksen esittämällä tavalla.

2055/SL/94. Kantelija oli kritisoinut lehden menettelyä viittaamalla natsi-Saksan propagandaministeri Joseph Göbbelsiin. Lehden ei tarvinnut julkaista kannanottoa kun kantelija ei ollut suostunut poistamaan kyseistä kohtaa.

Omaa kannanottoa tarjoavan edellytetään olevan itse yhteydessä toimitukseen. Lisäksi hänen pitäisi pyrkiä yhteiseen neuvottelutulokseen kannanoton julkaisemisessa.

3511/IL/05. Kun kantelijat eivät olleet tarjonneet lehdelle omaa kannanottoaan, neuvosto ei voinut ottaa kantaa siihen, olisiko julkaistu juttu mahdollisesti synnyttänyt heille sitä koskevan oikeuden.

2510/AL/97. Toimituksen omatoiminen oman kannanoton lyhentäminen ei rikkonut hyvää journalistista tapaa, kun kannanottoa koskenut uutinen ei ollut synnyttänyt oikeutta omaan kannanottoon eikä uutisessa ollut myöskään korjattavia asiavirheitä.

2151/SL/95. Lehti rikkoi hyvää journalistista tapaa, kun se poisti julkaisemastaan kannanotosta kohdan, jolla olisi ollut asiallista merkitystä kannanoton sisällölle. Kantelijana toiminutta tutkijaa oli arvosteltu hänen julkisuudessa esittämien perustelujen puutteellisuudesta. Kannanotosta poistettu maininta olisi tukenut hänen asemaansa käydyssä keskustelussa.

3184/AL/02. Kantelija ei voinut muokata toimituksen hylkäämää kannanottoa, kun päätoimittaja ei ollut perustellut selkeämmin syitä, joilla kannanoton julkaiseminen oli estetty. Lehteä huomautettiin hyvän journalistisen tavan rikkomisesta.

Oman kannanoton kommentointi. Toimitus ei saisi liittää julkaisemaansa kannanottoon sitä vähätteleviä ja uskottavuutta heikentäviä kommentteja ja jälkikirjoituksia. Kannanoton uskottavuutta voi heikentää myös sinänsä asiallinen ilmaisu siitä, että kirjoittaja on väärässä. Toisaalta lehden ei yleensäkään pidä julkaista vääriksi tietämiään väitteitä edes osana lähettäjän kannanottoa. Kannanoton välitön kommentointikielto ei tarkoita, että mitkä tahansa jälkikirjoitukset olisivat ongelmallisia. Kannanoton yhteydessä voi olla jopa suositeltavaa viitata asiasta kertyneeseen lisätietoon ja kertoa, mistä sen synnyttämä keskustelu oli saanut alkunsa ja ketkä muut ovat siihen mahdollisesti osallistuneet. ²

1992/SL/93. Toimituksen kommentointi oli ollut omiaan heikentämään julkaistun kannanoton ja lähettäjän uskottavuutta, eikä jälkikirjoitukselle ollut muutenkaan hyväksyttäviä perusteita. Lehti oli kerrannut pääkohdat kantelijaan kohdistamastaan arvostelusta ja väittänyt hänen puuttuneen kannanotollaan julkaistun asian kannalta epäolennaisiin seikkoihin.

5673/SL/14. Lehti sai neuvoston huomautuksen, kun se oli lisännyt julkaisemaansa kannanottoon jutun kirjoittaneen toimittajan vähättelevän kommentin. Vaikka toimittaja oli pahoitellut salaa haastattelemansa henkilön nimen kertomista jutussa, pahoittelun kielteinen yleissävy vesitti kannanoton tarkoituksen.

Julkisuuden korjaaminen

Asian jatkoseuranta

Journalismissa ei edellytetä ”lopullisen totuuden” kertomista, vaan toimitus voi julkaista juttunsa myös rajallisten tietojen pohjalta. Toimituksen olisi kuitenkin seurattava tarkastelemissaan asioita ja täydennettävä niitä uuden tiedon pohjalta. Julkisen sanan neuvoston mukaan myös jatkojutut täydentävät aiheen aiempaa käsittelyä ja korjaavat jutun puutteita.

Asioiden jatkoseuranta on erityisen tärkeää, kun uutisoidaan tutkintapyyntöistä, syyteistä ja oikeuden ratkaisuksista. Seuraaminen käsittelyn päätökseen asti takaa oikeudenkäynnin osapuolille tasapuolisen julkisuuskohtelun, jos rikosepäily tai syyte osoittautuu vääräksi tai oikeuden ratkaisu muuttuu tapauksen oikeuskäsittelyssä. Seurannan tarkoituksellinen laiminlyönti voidaan

tulkita jopa epäiltyä koskevan syyllisyyden ennakoinniksi ja toimituksen pyrkimykseksi vaikuttaa tuomioistuimen ratkaisuun.

5178/SL/13. Jutun puutteiden seurauksena lukijat eivät voineet yhdistää käräjäoikeuden aiempaa päätöstä tuoreempaan hovioikeuden ratkaisuun. Huomautuksen saanut lehti oli kertonut kantelijan käräjäoikeudessa saamista syyteistä ja tuomiosta mainitsemalla hänen nimensä ja virka-asemansa, mutta kutsunut häntä hovioikeuden kumoavassa päätöksessä pelkäsi "kaupungin virkamieheksi". Henkilön maine olisi pitänyt puhdistaa kertomalla tapauksesta yhdenmukaisella tavalla myös jatkojutussa.

4874/SL/12. Lehdellä ei ollut velvoitteita täydentää aiempaa oikeudenkäyntiutistaan, kun käräjä- ja hovioikeuden ratkaisut eivät olleet ratkaisevasti erilaisia eikä alkuperäisen uutisen pääsisältö muuttunut merkittävästi. Lehden toiminta oli hyväksyttävän rajoissa, vaikka jutussa olisikin ollut JSN:n mielestä kohtuullista kertoa, että asian lainvoimaisessa tuomiossa kaikkia esitettyjä tekoja ei ollut luettu kantelijan syyksi.

Jatkojutun julkaisupaikalla on oma tärkeä merkityksensä. Voidakseen antaa käsittelemästään rikostapauksesta todenmukaisen kuvan, toimituksen on jatkettava uutisointia loppuun saakka samassa ohjelmassa kuin missä alkuperäinen uutinen oli kerrottu.

4224/YLE/09. Televisiouutisissa oli luvattu seurata käynnistyneen rikostutkinnan etenemistä, mutta esitutkinnan aloittamatta jättämisestä kerrottiin vain tv-uutisen verkkosivuilla. Toimitusta huomautettiin hyvän journalistisen tavan rikkomisesta.

Asianosaisen on tarvittaessa myös itse informoitava toimitusta tapauksensa uusista käänteistä. Toimituksen huolimaton jatkoseuranta ei saisi kuitenkaan aiheuttaa hänelle vakavia seurauksia. Erityisen tärkeää on kertoa tuomion muuttumisesta ylemmissä oikeusasteissa.

2391/SL/96. Lehdellä ei ollut tietoa käsittelemänsä oikeustapauksen saamista uudesta käänteestä, kun hovioikeus oli palauttanut tapauksen alioikeuteen puutteellisten perustelujen takia. Tapauksessa ei kuitenkaan rikottu hyvää journalistista tapaa, koska asianosainen itse ei ollut vaatinut lehteä kertomaan uudesta käänteestä.

4161/SL/09. Tuomion koveneminen ylemmässä oikeusasteessa oli olennainen muutos, josta asiaa seuranneen ja siitä uutta tietoa saaneen toimituksen olisi pitänyt kertoa. Huomautuksen saanut lehti uutisoi tappotuomiosta käräjäoikeuskäsittelyssä, mutta jätti kertomatta teon muuttumisesta murhaksi hovioikeudessa.

3393/YLE/04. Toimitus rikkoi hyvää journalistista tapaa, kun se jätti kertomatta syyttäjän tekemästä syyttämättäjättämispäätöksestä, vaikka tutkintapyynnön kohteena ollut kantelija oli erikseen pyytänyt asian kertomista.

Jutun täydentäminen

Verkkojutun muokkaaminen. Jos oman kannanoton julkaiseminen ei ole arvostellun kannalta riittävä menettely, toimitus voi korjata tapahtunutta uutisointia muokkaamalla julkaistua verkkojuttua tai palaamalla asiaan uudessa jutussa. Yleisön tiedonsaannin kannalta on perusteltua, että juttuun tehdyistä

olennaisista muokkauksista ja alkuperäisten tietojen täydentämisestä kerrotaan erikseen.

Jutun muokkaamisesta on kerrottava, jos kyse on ollut olennaisen asiavirheen korjaamisesta. Tällöin on myös yksilöitävä miten ja milloin virhe on korjattu. Muokkaamisesta kertominen ei ole välttämätöntä, jos kyse ei ole ollut olennaisesta asiavirheestä. Olennaisista muutoksista kertominen olisi kuitenkin hyvää yleisön palvelua.³

JSN pitää suotavana, että verkkojuttuun merkittäisiin kaikki olennaiset muutokset ajantasaisesti, vaikka Journalistin ohjeissa ei edellytetäkään jokaisen yksittäisen muutoksen merkitsemistä. Yleisö voi saada todenmukaisemman kokonaiskäsityksen kerrotusta asiasta, myös jos aiempiin tietoihin viitataan linkittämällä täydentävä verkkojuttu sen alkuperäiseen versioon. Vaikka Journalistin ohjeissa ei edellytetäkään linkittämistä, sen laiminlyönnistä tai viivästyttämisestä voi aiheutua ongelmia jutussa esiintyville henkilöille.

5935/SL/15. Lehti sai JSN:n huomautuksen hyvän tavan rikkomisesta, kun se oli seurannut uutistapahtumaa useissa jutuissaan, mutta ei ollut linkittänyt asiaa selventäviä tietoja alkuperäiseen uutiseensa. Lehti julkaisi verkkouutisensa yhteydessä videon välitunnilla sattuneesta tappelusta ja sen taltuttamisesta. Editoinnin seurauksena opettajan videohaastattelusta jäi puuttumaan olennaista tietoa siitä, että tapauksen poliisitutkinta oli keskeytetty.

4146/TV/09. Toimitus toimi asianmukaisesti, kun alkuperäinen uutinen ja sen uusi versio linkitettiin toisiinsa. Edellisessä uutisessa oli ollut esillä vain tapauksen toisen osapuolen näkökulma, jota myöhemmin oli täydennetty vastapuolen kommenteilla.

5776/YLE/15. Toimitus rikkoi hyvää journalistista tapaa, kun se muokkasi vanhaa virheellistä juttuaan kertomatta, mitä virheitä siitä oli haluttu korjata. Uutta ja aiempaa virheellistä juttua ei myöskään linkitetty toisiinsa. Toimitus oli muuttanut alkuperäisen uutisensa otsikkoa kahteen kertaan, mutta ei ollut selventänyt muutosten sisältöä ja ajankohtaa.

Uusi juttu. Uuden jutun julkaiseminen saattaa olla toimivin vaihtoehto aiemmin käsitellyn asian selventämiseksi ja täydentämiseksi, jos jutussa on ollut useita asiavirheitä tai jos virhe on voinut aiheuttaa merkittävää vahinkoa.

3848/KL/08. Toimituksen ei tarvinnut reagoida kantelijan täsmentämättömään pyyntöön, jossa hän esitti uuden jutun tekemistä väärään ihmiseen kohdistuneiden rattijuopumusepäilyjen hälventämiseksi. JSN:n mukaan ketään ei voinut tunnistaa uutisessa.

1880/SL/92. Lehti oli menetellyt hyvän journalistisen tavan vastaisesti, kun se oli korvannut omalla jutullaan sille tarjotun oman kannanoton. Jutussa oli selvennetty kannanoton kohteena olleen jutun tekemistä ja siteerattu tietoja julkaisematta jätetystä omasta kannanotosta.

Verkkojutun poistaminen. Sananvapauslaki mahdollistaa verkkoviestin jakelun keskeyttämisen, jos sisällön perusteella on ilmeistä, että viestin pitäminen yleisön saatavilla on säädetty rangaistavaksi. Lisäksi julkaisun kaikki levitykseen tarkoitetut kappaleet voidaan takavarikoida, jos julkaisu todennäköisesti

tuomitaan menetetyksi. Poistetut verkkosisällöt voivat kuitenkin jäädä elämään julkisuudessa käyttäjien tekemien tallennusten ja aineistojen levittämisen seurauksena, vaikka lainvastaiseksi todettu verkkojuttu olisikin poistettu alkuperäisestä julkaisupaikastaan.

Henkilötietojen käsittelyä suojaavan Euroopan Unionin tietosuojaa-asetuksen (GDPR) ”Oikeus tulla unohdetuksi” –periaatteen mukaan rekisteröidyllä on oikeus saada poistetuksi tietojärjestelmään tallennetut omat henkilötietonsa. Sääntely ei kuitenkaan koske tiedonvälitystä, ja sananvapauden perusteella toimitukset voivat päättää sähköisten arkistojensa sisällöistä. Toimitusten ei tarvitse poistaa henkilötietoja verkkolehdistään tai -sivuiltaan myöskään sen perusteella, että tietojen kohde ei ole pitänyt itseään käsitelleestä jutusta.

Juttujen tuhoamisessa on tavallaan kysymys ei-hyväksyttävästä historian uudelleenkirjoittamisesta. Myöskään Julkisen sanan neuvoston mielestä historiaan ei pidä lähtökohtaisesti puuttua jälkeempään. Julkaistun sisällön poistaminen kuuluu päätoimittajan journalistiseen päätösvaltaan eikä se saa olla sattumanvaraista. Menettely on perusteltavissa vain erittäin harvinaisissa poikkeustapauksissa esimerkiksi julkisuuden aiheuttaessa yksityishenkilölle kohtuuttomia seuraamuksia. Asia voi koskea esimerkiksi tilannetta, jossa vanha juttu näyttäytyy uudessa valossa elämäntilanteiden muututtua. ⁴

4069/SL/09. Lehden ei tarvinnut suostua tuomionsa kärsineen kantelijan pyyntöön poistaa hänen vankeusrangaistustaan käsitellyt arkistojuttu. Juttu kertoi autokaupoissa petoksiin syyllistyneen kantelijan lähes kolmen vuoden vankeustuomiosta.

Verkkojutun saa poistaa, jos poistamisella ei heikennetä yleisön tiedonsaantia tärkeistä yhteiskunnan tapahtumista. Poistaminen on mahdollista myös, jos poistettu juttu korvataan uudella jutulla, jossa vanhoista virheistä kerrotaan. ⁵

Journalistisia ongelmia voi aiheutua jutun yksittäisten osien poistamisesta oikeuden päätöksellä. Näin syntyneessä ”reikäisessä journalismissa” haastateltavan lausumat on saatettu irrottaa alkuperäisestä asiayhteydestään ja ne voivat rikkoa jutun journalistista kokonaisuutta. Sisältöjen karsiminen voi lisäksi köyhdyttää yhteiskunnallista keskustelua, jos poistettavaan osuuteen on sisältynyt haastatellun ansiokasta pohdiskelua, jota ei olisi syntynyt ilman toimittajan esittämiä kysymyksiä. ⁶

¹ Eero Hyvönen: JSN-medialla on kovempi vaatimustaso, ja siksi korjattavaa yhä riittää. Julkisen sanan neuvosto 6.4.2021

² Timo Vuortama: Viimeinen sana. Journalisti 18.7.1990

³ Pasi Kivioja: Millaisissa tapauksissa jutun saa poistaa netistä? Entä milloin muutoksista ja tai virheiden korjaamisesta ei tarvitse kertoa lukijalle? Journalisti 5/2021.

⁴ Lausuma verkkosisältöjen poistamisen periaatteista 2018

⁵ Pasi Kivioja: Millaisissa tapauksissa jutun saa poistaa netistä? Entä milloin muutoksista ja tai virheiden korjaamisesta ei tarvitse kertoa lukijalle? Journalisti 5/2021.

⁶ Eero Hyvönen: Reikäinen journalismi ei ole kenenkään etu. Julkisen sanan neuvosto 4.4.2022. Asia nousi esiin kansanedustaja Päivi Räsäsen radiohaastattelusta, jossa hän oli käräjäoikeuden mukaan esittänyt kansanryhmää loukkaavia lausuntoja Raamatun teksteihin viittaamalla.